

12. srpna 2018 11. neděle po Trojici

Buď rozhodný a udatný, neměj strach a neděs se, neboť Hospodin, tvůj Bůh, bude s tebou všude, kam půjdeš (Joz 1,9)

Píseň: 443 *Přijď, králi, věčný náš*

Modlitba:

Pane Bože, stvořiteli světa, králi věčnosti,

zpíváme o tvé moci, chválíme tě za tvou dobrotu, věříme, že svět se ti nevykne z rukou. Mnohé naše jistoty se ukazují jako nejisté, nemoudří a do sebe zahledění se snaží manipulovat pravdou, soucit a lidskost je často brána jako projev slabosti nebo naivity... Buď, prosíme, s námi.

Příroda a počasí nám dávají lekce pokory, nastavují zrcadlo. Prosíme, ať jsme vnímaví k tvému hlasu, k tvým vzkazům. O rosu požehnání prosíme.

Duchu milosti, osvěžuj, probouzej z ospalosti, buď v nás, prosvětluj svět.

Dnes i jednou na věčnosti bychom chtěli radostně zpívat haleluja. Amen.

Čtení: Žalm 119,105-112

Píseň: *Žalm 119,1;53-56*

Text: Sd 4

Kázání:

Kdesi vzadu v hlavě mám zasutou vzpomínku z dětství. Někdo nás vzal na návštěvu k jednomu starému pánovi. Žil kus od vesnice na samotě, kolem les a louka, myslím, že kvetly kopretiny. Starý pán nás usadil ve světnici, postavil před nás hluboké talíře a polévkové lžíce. Pak vzal do ruky sklenici tekutého medu a ten na talíře nalil. Jezte. Měli jste někdy před sebou med na talíři jako polévku? Já jsem to nikdy předtím ani potom nezažila. Obraz nečekané až nepatřičné hojnosti (spojený také s nečekanou štědrostí hostitele). Co symbolizuje med?

Když se Izraelci vracejí z otroctví v Egyptě do zaslíbené země, mluví se o ní jako o zemi oplývající mlékem a medem. Obraz hojnosti, života v dostatku, obraz ráje na zemi. Med se získával od divokých včel, které byly v dutinách stromů nebo ve skalách (v Egyptě zmínky o chovu včel už 2400 před K., ale v Izraeli se včelařství pravděpodobně rozšířilo až později; i když náznak: Iz 7,18;). Včely získávají med bez styku se zemí, biblicky je to odkaz k milostivému létu (sklizení toho, co vyroste samo), medem a kobyčkami (tím, co vyroste samo) se živí například Jan Křtitel. Já se dnes tím "medovým začátkem" dostávám k další biblické ženě - Deboře. Začnu u jejího jména: to jméno totiž znamená včela.

Možná znáte hebrejské slovo dábar - to znamená "slovo". Debora je tedy ženou slova. Profesor Heller o tom zaníceně vyprávěl, že Debora jako by si stále bzučela slovo. Opakuje si Boží zákon stejně pilně jako když včela celý den létá z květu na květ a snáší sladkou šťávu. (Potichu začali lidé číst až někdy ve 3. nebo 4. století po Kristu, předtím bylo jasné, že slovo je spojeno s mluvením nahlas.) Debora je člověk, který stále bzučí Boží slovo - Boží slovo zná, je jím prodchnut a prosvětlen celý její den, život, to co dělá, jak myslí, co mluví, jak se rozhoduje. Zkrátka Debora žije s Bohem. A když se vrátím k obrazu (symbolu) medu: to, jak (čím) Debora (nebo jakýkoli člověk) žije, se odráží v tom, co produkuje, co z něj vychází. Zda je to (jako v případě Debory) sladké, dobré jako med.

Debora žije s Bohem a s tím souvisí to, co Debora dělá, resp. kým je. Je prorokyní a soudkyní. Jako prorokyně má vhléd do Božích věcí, do toho, co chce Pán Bůh. A jako soudkyně bdí nad pořádkem. Soudci ve SZ jsou ti, kdo uspořádávají věci podle Boží vůle. Možná to nejsou nějaké nadpřirozené schopnosti proroků a soudců, ale jejich sepětí s Pánem Bohem právě tím, že si často "bzučí Boží slovo", opakují Boží zákon... Kolikrát je to v Bibli připomínáno. Třeba ten nejdelší Žalm je právě chválou Božího zákona a připomínkou jeho důležitosti pro život a rozhodování, "světlem pro mé nohy je tvé slovo - kralicky: svíce nohám mým jest slovo tvé..." (Žalm 119,105) Boží slovo mě vede.

O Deboře dále čteme, že je "žena Lapidótova". Pravděpodobně nejde o jméno jejího manžela, ale opět o zvěstné označení. Lapidót je totiž pochodeň. Debora je jakousi pochodní nebo ohnivou ženou. Podle Hellera má energii a švih. (Heller dokonce o Deboře říká, že je to asi nejzářivější postava SZ.) Je něčím jako ohnivým sloupem, který vedl lid po poušti. Když se schyluje k akci, Debora zavolá na pomoc Báraka. Debora vyzve, povzbudí (nebo vybudí) Báraka k akci (to ostatně může být rolí ženy obecněji - povzbudit muže k akci).

Jméno Bárak znamená "blesk". Ale je to spíš blesk doutnající. Nechce se do ničeho vrhnout bez Debory (jestli půjdeš ty, půjdu i já, když ne, tak ne). Blesk - to je něco, co přijde nečekaně, shůry. Byl brán jako nějaké Boží znamení. Možná se tím jménem má připomenout právě to, že vítězství nad nepřáteli bude věcí Božího zásahu.

Na scéně se objeví ještě jedna žena. Jáel. Pozve k sobě do stanu prchajícího kenaanského vojevůdce Síseru, nabídne mu azyl - houni a mléko (a možná i něco dalšího - podle Talmudu ho i sedmkrát svede; případně se útokem brání proti znásilnění). Spícího vojevůdce pak zabije stanovým kolíkem (vděčně brutální scéna přibíjení hlavy do země - to si děti z nedělní školy určitě zapamatují). V následující kapitole (Debořině písni) je pak Jáel opěvována jako požehnaná žena: *Požehnána buď nad jiné ženy Jáel, žena Kénijce Chebera, nad jiné ženy ve stanech buď požehnána!* 25 *Požádal o vodu, poskytla mléko, v koflíku urozených podala smetanu.* 26 *Rukou chopila stanový kolík, pravicí pádné kladivo, udeřila Síseru, roztříštila mu hlavu, probodla a prorazila jeho spánky.* 27 *Klesl jí k nohám, padl, zůstal ležet, k nohám jí klesl, padl; tam klesl a padl zabítý.* 28 *Síserova matka vyhlížela z okna, naříkala za okenní mříží: "Proč tak dlouho nepřijíždí jeho vůz? Proč mešká hřmot jeho vozby?"* (Sd 5,24-28)

Nemám ráda válečné filmy, z pohledu na krev mi je nedobře... Přichází mi na mysl verš: Ženu statečnou kdo nalezne? (Př 31,10)... Možná se Jáel bála, ale strach překonala, nedala ho na sobě znát, odvážně si pozvala do stanu cizího chlapa, zachovala chladnou hlavu a (chladnokrevně) jednala. Debora o ní zpívá, že je požehnaná. Jáel vykonala špinavou práci za druhé a pro druhé.

Někdy je správným jednáním něco, co je hodně na hraně (vkusu, zákona, etiky). Jdeme do rizika, nejspíš poneseme důsledky nebo nás bude tížit vina. I takovou podobu může mít nesení kříže. Život pro druhé.

Ještě jedna "postava". Jakou roli hraje v dnešním příběhu Pán Bůh? Četli jsme že "lidé konají, co je zlé v jeho očích" (4,2). Proto je Hospodin vydal napospas kenaanskému Jabínovi. Jabín kraluje v Chasóru, má 900 železných vozů. Jeho vojsku vládne Sísera. Bible vidí tento útlak jako trest za zlé jednání Izraelců, modloslužbu. Ale pohár přetekl, Hospodin přijde na pomoc.

Na scéně se objeví Debora. Skrze Deboru (vnímavou pro Boží slovo) Hospodin přikázal Bárakovi, aby vytáhl na horu Tábor... dále čteme: *Hospodin uvedl ve zmatek Síseru a všechnu jeho vozbu a celý tábor.* (4,15) Hospodin je tady vykreslen jako válčící bůh. Ve starověkém Orientu je obraz boha jako úspěšného válečníka vcelku rozšířený. My se s ním ztotožňujeme jen těžko. Po prozaickém popisu Sd 4 (kde je Hospodin vykreslen jako válečník) ale následuje kapitola poetická, oslavná Debořina píseň (píseň podobná například té, kterou zpívala Mojžíšova sestra Mirjam, když se Izraelci zázračně dostali přes moře a egyptské vojsko utonulo v moři). Tato Debořina píseň vrhá na tento obraz boha - válečníka ještě jiný pohled: Debora v písni hledá význam událostí, které se udály. Na rozdíl od popisu ve 4. kapitole ta píseň nechává nepříteli ničit přírodou, nikoli Hospodinem: *Přišli králové a bojovali, tehdy bojovali kenaanští králové v Taanaku, při Vodách megidských, stříbra se však nezmocnili.* 20 *Z nebes bojovaly hvězdy, bojovaly ze svých drah se Síserou.* 21 *Potok Kíšon odplavil ty krále, potok prastarý, ten potok Kíšon. Jen je mocně pošlapej, má duše!* (5,19-21). Je to oslava Hospodina - stvořitele, který využívá tvorů k zamýšlenému působení. Z nebes bojují hvězdy...

Poslední redakce knihy Soudců pochází z doby babylonského zajetí, v té době si Izraelci potřebovali připomínat Boží vysvobození, bylo to zdrojem naděje, že ani to zajetí není konečná. Jsou rádi, že věří v Boha mocného, mocnějšího než Babylón a jiní nepřátelé.

Debora a Jáel. Rozhodné, statečné, moudré. Debora (a možná i Jáel) formovaná Božím slovem. --- Prosíme o podobnou víru a odvalu, Pane Bože. Prosíme, abychom se uměli v daných chvílích správně rozhodovat. V malém i velkém.

Píseň: 667 *Vítězi k poctě zpívejme*

Ohlášky, sbírka

Píseň: *Bojujte, bojujte dál*

Přímluvná modlitba,

Otče náš

Poslání: 10 Budeš-li v čas soužení liknavý, budeš se svou silou v úzkých. 11 Vysvobod' ty, kdo jsou vlečeni na smrt; což se neujmeš těch, kdo se potácejí na popravu? 12 Řekneš-li: "My jsme to nevěděli", což ten, který zpytuje nitro, tomu nerozumí? Ten, který chrání tvůj život, to neví? On odplatí člověku podle jeho činů. 13 Můj synu, jez med, je dobrý, plástev medu je tvému patru sladká. 14 Právě tak poznávej moudrost pro svou duši. Když ji najdeš, máš budoucnost, tvá naděje nebude zmařena. (Př 24,10-14)

Požehnání:

At' Pán požehná vaše ruce, aby byly citlivé,
aby mohly podržet bez toho, že by spoutávaly,
aby mohly dávat bez počítání,
aby měly sílu potěšit a požehnat.

At' Pán požehná vaše oči, aby viděly potřebu,
aby nepřehlédly maličkosti, aby přes povrch viděly do hloubky,
aby se lidé pod vaším pohledem cítili dobře.

At' Pán požehná vaše uši, aby slyšely Boží hlas,
aby byly citlivé pro hlas nouze,
aby byly zavřené pro hluk a kletby.

At' Pán požehná vaše ústa, aby svědčila o Bohu,
aby z nich nevycházela slova, která zraňují a boří,
aby vyslovovala uzdravující slova,
aby zachovala tajemství.

At' Pán požehná vaše srdce, aby bylo stánkem Božího Ducha,
aby dávalo teplo a útočiště, aby úplně odpouštělo,
aby se dokázalo dělit o radost i utrpení.

At' dokážete být Bohu k dispozici.

Píseň: 419 *Mocný Bože, při Kristovu*